

Posudek vedoucího diplomové práce

**Bc. Miriama Šimonová**

**Mapovanie vzťahu medzi kognitívnymi funkciami a inteligenciou u osôb so schizofréniou**

FF UK, Katedra psychologie, Praha, 2016

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.

Oponent: MUDr. Gabriela Šivicová

Diplomová práce přináší velmi zajímavé téma asi stále ještě nedořešeného vztahu mezi globální inteligencí a jednotlivými kognitivními funkcemi. V tomto konkrétním případě je navíc řešení problému ozvláštněno populací, u které byl výzkum prováděn, což byli lidé se schizofrenním onemocněním s převážně negativní symptomatologií.

Paní Bc. Miriama Šimonová svou diplomovou práci uchopila formou tradičního schématu, zahrnujícího teoreticko-literární úvod (56 str.), empirická část (33 str.), písemnictví (~ 180 titulů) a přílohy, jež tvoří seznamy zkratk, tabulek, obrázků a grafů.

V úvodních, teoretických kapitolách DP, se autorka věnuje vymezení základních pojmů a oblastí, jež tvoří podklad následného zkoumání. Popisuje etiologii, symptomatologii, klasifikaci a průběh onemocnění schizofrenií. V další kapitole nás seznamuje s přehledem vlivu této choroby na vybrané kognitivní funkce, představuje testovou baterii MATRICS a možnosti jejího využití v praxi a naznačuje terapeutické pokusy o ovlivnění postižených kognitivních funkcí. Poslední statí teoretického úvodu je problematika konceptu inteligence, a jejího vývoje až do dneška s přihlédnutím k psychotickému onemocnění, zde především schizofrenie. Tato přehledová část DP je zpracována velmi srozumitelně, psána kultivovaným jazykem a je využita především aktuální světová i naše literatura, vážící se k probírané problematice.

Empirickou část své DP otevírá její autorka jasným vymezením předmětu, cíle a formulací hypotéz a výzkumných otázek, jež se váží k řešenému problému. Následně popisuje metodologii svého výzkumu, použité nástroje, tj. testy a škály a přehledně charakterizuje zkoumané soubory (údaje jsou uvedeny v tabulkách a grafech). Obdobně výsledky statistické analýzy přinášejí odpovědi k vysloveným hypotézám a položeným výzkumným otázkám a jsou shromážděny v adekvátně popsanych tabulkách a grafech. V rozsáhlé diskusi se autorka DP vyjadřuje postupně k jednotlivým vytčeným cílům, komparuje výsledky své studie s obdobnými výzkumy ve světě. Velmi dobře vymezuje limity svého výzkumu a naznačuje další směry, jimiž by se zkoumání v oblasti tohoto problému mělo ubírat, které oblasti by bylo zapotřebí prohloubit a jak se vyhnout problémům s nedostatečně podloženými diagnostickými metodami atd.

K práci mám pouze ojedinělé připomínky, týkající se třeba práce se zdroji (např. na str. 51 z uvedeného textu vyplývá, že autoři „slovníkového scatteru“ jsou Preiss a Krámská), poté jsou v souvislosti s použitými metodami WASI a MATRICS uvedeny nejasné úvahy o fázi jejich částečného překladu do češtiny, který navíc v současnosti teprve probíhá (Bezdiček, str. 66 – experimentální verze se zahraničními normami a dokonce využití subtestů z jiných metod), což mohlo znatelně ovlivnit výsledky bádání; drobné formální nedostatky se týkají

např. citací v textu, kde je uváděna čárka před „et“ (např. Evans, et al., 2004), „viz“ je lépe psát bez tečky, z hlediska estetického nepůsobí dobře průnik grafu do textu (str. 62) obdobně je tomu i u tabulek, následnost grafů (str. 76 je uveden graf 3, ale objevuje se graf 4); v tabulce 9 není jasné, kde je výsledná korelace proměnné „Celkové MATRICS skóre“.

Dotázat bych se chtěl

- na uvedený výsledek, který říká, že „odhad aktuálního IQ (WASI) nemá vliv na psychosociální fungování“ (obr. 2);
- jak lze interpretovat zjištění, že není vztah mezi deficitem ve „zpracování informací“ a „schopností řešení problémů (exekutiva)“, (str. 81);
- na zajímavý výsledek, říkájící, že „inteligence je v normě, ale přitom jsou kognitivní funkce subnormní“ (z něhož by se dalo simplexně odvodit, že „kognitivní funkce nejsou podkladem inteligence“)?

Diplomová práce je rozsáhlá, ale přitom se zaměřuje na několik zásadních otázek, na něž ve svých závěrech podává jasné odpovědi. Pracuje s novou a velmi zajímavou problematikou, výsledky jsou dobře podloženy a dostatečně a přehledně diskutovány, autorka k nim dospěla pod dohledem zkušených badatelů a práce vyhovuje požadavkům, kladeným na tyto výstupy. Tudiž i s přihlédnutím k některým drobným formálním nedostatkům si dovoluji navrhnout komisi pro obhajoby její hodnocení známkou „výborně“.

V Praze 14. 5. 2016

Petr Kulišťák